

Інна І. Чернега¹, Євген М. Комісаренко²

РИНОК КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ В УМОВАХ РИЗИКІВ

У статті досліджено сучасний стан ринку консалтингових послуг України та обґрунтовано стратегічні напрями його розвитку в умовах зростання економічних, інституційних, воєнних і технологічних ризиків. Визначено роль консалтингового сектору як складової інфраструктури економіки знань, що забезпечує підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, розвиток управлінських компетенцій та впровадження інноваційних рішень. Проаналізовано основні чинники, які впливають на функціонування ринку консалтингових послуг в Україні, зокрема цифрову трансформацію економіки, процеси європейської інтеграції, державну підтримку підприємництва та наслідки повномасштабної війни.

Обґрунтовано, що сучасні виклики зумовлюють трансформацію структури попиту на консалтингові послуги та формування нових напрямів професійного консультування, пов'язаних із цифровізацією бізнесу, управлінням ризиками, грантовим менеджментом, післявоєнним відновленням і виходом підприємств на міжнародні ринки. Запропоновано стратегічні напрями розвитку ринку консалтингових послуг, які передбачають посилення цифрової трансформації, розвиток інноваційного консалтингу, інтеграцію до європейського ринку професійних послуг, удосконалення інституційного середовища та розширення механізмів державної підтримки. Практичне значення дослідження полягає у формуванні рекомендацій щодо забезпечення стійкого розвитку ринку консалтингових послуг в умовах зростання ризиків і невизначеності.

Ключові слова: консалтингові послуги; ринок консалтингових послуг; стратегія розвитку; державне регулювання; ризики; цифровізація; підприємництво; конкурентоспроможність.

Рис. 1. Табл. 3. Літ. 12.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-298-662-672

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5573-8617>

² ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-3302-4707>

Inna Cherneha, Ievgen Komisarenko

THE CONSULTING SERVICES MARKET IN UKRAINE: DEVELOPMENT STRATEGIES AMIDST RISKS

The article examines the current state of the consulting services market in Ukraine and substantiates strategic directions for its development amidst rising economic, institutional, military, and technological risks. It defines the role of the consulting sector as a component of the knowledge economy infrastructure that enhances the competitiveness of business entities, fosters the development of managerial competencies, and facilitates the implementation of innovative solutions. The study analyzes key factors influencing the functioning of the consulting services market in Ukraine, including the digital transformation of the economy, European integration processes, state support for entrepreneurship, and the consequences of the full-scale war.

It is argued that contemporary challenges are driving a transformation in the structure of demand for consulting services and the emergence of new areas of professional consulting—specifically those related to business digitalization, risk management, grant management, post-war recovery, and enterprise expansion into international markets. Strategic directions for the devel-

¹ Uman National University. Ukraine.

² Uman National University. Ukraine.

opment of the consulting services market are proposed, encompassing the intensification of digital transformation, the growth of innovation consulting, integration into the European professional services market, the improvement of the institutional environment, and the expansion of state support mechanisms. The practical significance of the study lies in the formulation of recommendations for ensuring the sustainable development of the consulting services market amidst rising risks and uncertainty.

Keywords: consulting services; consulting services market; development strategy; state regulation; risks; digitalization; entrepreneurship; competitiveness.

Peer-reviewed, approved and placed: 21.04.2026

Постановка проблеми. У сучасній економіці консалтингові послуги є одним із ключових елементів інфраструктури розвитку підприємництва та економіки знань. Вони забезпечують суб'єктам господарювання доступ до професійної експертизи, сучасних управлінських технологій, інноваційних рішень і практичних інструментів підвищення ефективності діяльності. У країнах із розвинутою ринковою економікою консалтинг розглядається як важливий чинник зростання продуктивності праці, розвитку інноваційної діяльності, цифрової трансформації бізнесу та підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємств [1].

Для України розвиток ринку консалтингових послуг набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану, структурної перебудови економіки, європейської інтеграції та післявоєнного відновлення. Зростання рівня економічної невизначеності, трансформація бізнес-моделей, зміни у регуляторному середовищі та активний розвиток цифрових технологій формують нові вимоги до професійного консультування. Консалтингові компанії дедалі частіше виконують функції стратегічних партнерів підприємств, забезпечуючи підтримку в питаннях антикризового управління, цифрової трансформації, залучення інвестицій, грантового фінансування, експортної діяльності та адаптації до вимог європейського законодавства.

Водночас функціонування ринку консалтингових послуг відбувається під впливом численних ризиків, серед яких воєнні, макроекономічні, фінансові, інституційні, кадрові, інформаційні та технологічні. Їхній вплив зумовлює необхідність пошуку нових стратегій розвитку консалтингового сектору, здатних забезпечити його адаптивність, стійкість та довгострокову конкурентоспроможність [2]. Це обумовлює потребу в комплексному дослідженні сучасних тенденцій функціонування ринку консалтингових послуг, оцінюванні чинників ризику та обґрунтуванні стратегічних напрямів його розвитку.

Ринок консалтингових послуг є важливою складовою сучасної економіки, оскільки забезпечує підприємства професійною експертною підтримкою у сфері стратегічного управління, фінансів, інновацій, цифрової трансформації, маркетингу, управління персоналом та мінімізації бізнес-ризиків. В умовах глобалізації, цифровізації економічних процесів і посилення конкуренції консалтингові послуги стають одним із ключових чинників підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання та ефективності їх функціонування.

Для України розвиток ринку консалтингових послуг відбувається в умовах високого рівня економічної невизначеності, спричиненої наслідками повномасштабної війни, структурними трансформаціями національної економіки, інтеграцією до європейського економічного простору та прискоренням цифрової трансформації бізнесу. Такі умови формують нові вимоги до змісту, якості та структури консалтингових послуг, одночасно посилюючи потребу підприємств у професійному супроводі процесів адаптації, антикризового управління, залучення інвестицій, управління ризиками та післявоєнного відновлення.

Попри позитивні тенденції розвитку консалтингової діяльності, вітчизняний ринок характеризується недостатньою інституційною підтримкою, нерівномірністю регіонального розвитку, обмеженим рівнем використання консалтингових послуг малими та середніми підприємствами, а також впливом воєнних, фінансових, кадрових й інформаційних ризиків. За таких умов особливої актуальності набуває формування ефективних стратегій розвитку ринку консалтингових послуг, спрямованих на підвищення його стійкості, інноваційності та конкурентоспроможності, що й зумовлює необхідність проведення цього дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку ринку консалтингових послуг висвітлена у працях українських і зарубіжних науковців. Теоретичні та практичні аспекти функціонування консалтингової діяльності досліджували Г. Кесарчук, О. Йолтуховська, Н. Сабов [1], Н. Мазур, А. Ніколашин [2], Г. Філюк, І. Притула [3], І. Шкурат, В. Маркін [4] та інші вчені. У їхніх роботах розглянуто особливості становлення консалтингового ринку, чинники його розвитку, проблеми функціонування в умовах економічної нестабільності та перспективи інтеграції до європейського економічного простору.

Водночас аналіз сучасних наукових публікацій свідчить, що недостатньо дослідженими залишаються питання формування довгострокових стратегій розвитку ринку консалтингових послуг в умовах комплексних ризиків, пов'язаних із цифровою трансформацією економіки, повномасштабною війною, післявоєнним відновленням та адаптацією до європейських стандартів ведення бізнесу. Потребують подальшого наукового обґрунтування механізми підвищення стійкості консалтингового сектору та визначення стратегічних пріоритетів його розвитку.

Незважаючи на вагомий внесок вітчизняних і зарубіжних науковців у дослідження розвитку ринку консалтингових послуг, низка теоретичних і прикладних аспектів залишається недостатньо опрацьованою. Зокрема, потребують подальшого наукового обґрунтування питання формування стратегій розвитку консалтингового ринку в умовах комплексного впливу воєнних, економічних, інституційних, цифрових та кадрових ризиків. Недостатньо дослідженими є механізми адаптації консалтингових компаній до швидких змін зовнішнього середовища, особливості трансформації структури попиту на консалтингові послуги в умовах післявоєнного відновлення економіки, а також напрями інтеграції українського ринку консалтингових послуг до європейського простору професійних послуг.

Крім того, у сучасних наукових працях обмежено висвітлено питання розроблення комплексних стратегій розвитку ринку консалтингових послуг, які поєднували б інструменти цифрової трансформації, інноваційного розвитку, управління ризиками та державної підтримки підприємництва. Це зумовлює необхідність подальших досліджень, спрямованих на обґрунтування стратегічних напрямів розвитку консалтингового сектору України, здатних забезпечити його стійкість, адаптивність і конкурентоспроможність в умовах сучасних викликів.

Метою статті є дослідження сучасного стану ринку консалтингових послуг України, визначення ключових ризиків його функціонування та обґрунтування стратегічних напрямів розвитку в умовах економічної нестабільності, цифрової трансформації, європейської інтеграції та післявоєнного відновлення.

Основні результати дослідження. У сучасній економіці консалтингові послуги є одним із найбільш динамічних сегментів сфери професійних послуг, який забезпечує підприємства спеціалізованими знаннями, експертною підтримкою та практичними інструментами підвищення ефективності управління. Формування економіки знань, цифровізація бізнес-процесів, глобалізація ринків і посилення конкуренції сприяють зростанню ролі консалтингу як інструменту стратегічного розвитку підприємств. Консалтингові компанії дедалі частіше виконують функції партнерів із трансформації бізнесу, супроводжуючи процеси цифрової модернізації, управління змінами, впровадження інновацій, оптимізації бізнес-процесів та адаптації до змін зовнішнього середовища [3].

У науковій літературі ринок консалтингових послуг розглядається як сукупність економічних відносин між виробниками та споживачами інтелектуальних професійних послуг, спрямованих на підвищення результативності діяльності суб'єктів господарювання [4]. Особливістю цього ринку є переважання нематеріального продукту, високий рівень інтелектуального капіталу, значна роль людських ресурсів та необхідність постійного оновлення професійних компетентностей консультантів. Саме якість людського капіталу, інноваційність методів консультування та здатність оперативно реагувати на зміни бізнес-середовища визначають конкурентні переваги консалтингових компаній.

Для України розвиток консалтингового сектору набуває особливого значення в умовах структурної трансформації економіки, інтеграції до європейського економічного простору та післявоєнного відновлення. Повномасштабна війна істотно змінила структуру попиту на консалтингові послуги. Якщо до 2022 року основними напрямками були фінансовий, податковий та управлінський консалтинг, то нині активно зростає потреба в антикризовому управлінні, управлінні ризиками, грантовому консалтингу, цифровій трансформації, релокації бізнесу, кібербезпеці та супроводі міжнародних проєктів [5]. Такі зміни свідчать про адаптацію ринку до нових економічних реалій та розширення спектра консалтингових послуг.

Сучасний ринок консалтингових послуг функціонує під впливом комплексу взаємопов'язаних ризиків, які визначають напрями його

подальшого розвитку. До найбільш вагомих належать воєнні, макроекономічні, фінансові, інституційні, кадрові, технологічні, кібернетичні та репутаційні ризики. Їхній вплив проявляється у зміні структури попиту на консалтингові послуги, трансформації моделей взаємодії з клієнтами, перегляді стратегій розвитку консалтингових компаній і необхідності диверсифікації джерел доходів [6]. Водночас саме ризики стають каталізатором розвитку нових видів консалтингу, орієнтованих на забезпечення безперервності бізнесу, підвищення його стійкості та швидкої адаптації до змін зовнішнього середовища. Тому надалі доцільно систематизувати основні ризики, які визначають сучасний розвиток ринку консалтингових послуг України (табл. 1).

Таблиця 1. Основні ризики розвитку ринку консалтингових послуг України, авторська розробка

Вид ризику	Характеристика впливу	Основні стратегічні напрями реагування
Воєнний	Порушення господарської діяльності, релокація бізнесу, безпекові загрози	Диверсифікація діяльності, дистанційний консалтинг, міжнародне партнерство
Макроекономічний	Інфляція, коливання валютного курсу, скорочення інвестицій	Оптимізація витрат, розвиток нових консалтингових продуктів
Інституційний	Зміни нормативно-правового середовища	Юридичний та регуляторний консалтинг
Цифровий	Швидкий розвиток цифрових технологій	ІТ-консалтинг, цифрова трансформація бізнесу
Кадровий	Дефіцит висококваліфікованих консультантів, міграція фахівців	Розвиток людського капіталу, корпоративне навчання
Кібербезпековий	Зростання кіберзагроз та цифрових атак	Консалтинг з інформаційної безпеки та управління ризиками

Проведена систематизація свідчить, що сучасні ризики мають комплексний характер і взаємно посилюють один одного. Це обумовлює необхідність переходу від реактивного управління до стратегічного розвитку консалтингового бізнесу, заснованого на принципах гнучкості, інноваційності, цифрової трансформації та диверсифікації консалтингових продуктів. За таких умов конкурентоспроможність консалтингових компаній дедалі більше залежить від їхньої здатності швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища, інтегрувати цифрові технології та формувати комплексні рішення для клієнтів.

Ринок консалтингових послуг України протягом останніх років функціонує в умовах безпрецедентних викликів, зумовлених пандемією COVID-19, повномасштабною війною, структурною перебудовою економіки, цифровою трансформацією бізнесу та прискоренням євроінтеграційних процесів [7]. Попри суттєве скорочення ділової активності у 2022 році, консалтинговий сектор продемонстрував здатність до швидкої адаптації,

переорієнтовуючи спектр послуг відповідно до нових потреб підприємств. Зокрема, значно зріс попит на антикризовий менеджмент, цифрову трансформацію, управління ризиками, грантовий супровід, релокацію бізнесу, кібербезпеку та підготовку інвестиційних проєктів для післявоєнного відновлення [8]. Такі тенденції підтверджуються сучасними дослідженнями українського ринку консалтингових послуг.

Сучасні тенденції розвитку ринку консалтингових послуг доцільно узагальнити у табл. 2.

Таблиця 2. Основні тенденції розвитку ринку консалтингових послуг України в умовах сучасних ризиків, авторська розробка на основі узагальнення сучасних наукових досліджень

Тенденція	Характеристика	Вплив на розвиток ринку
Цифровізація консалтингу	Активне використання цифрових платформ, хмарних сервісів, штучного інтелекту	Розширення дистанційних консультацій та нових цифрових продуктів
Зростання попиту на антикризовий консалтинг	Підприємства потребують управління ризиками та забезпечення безперервності діяльності	Формування нових спеціалізацій консалтингових компаній
Розвиток грантового консалтингу	Збільшення кількості міжнародних програм підтримки бізнесу	Розширення ринку консультацій щодо залучення грантового фінансування
Європейська інтеграція	Гармонізація законодавства та наближення до стандартів ЄС	Зростання попиту на консультації з комплаєнсу, сертифікації та експорту
Післявоєнне відновлення	Реалізація програм реконструкції та залучення інвестицій	Зростання попиту на інвестиційний, проєктний та стратегічний консалтинг

Дані таблиці 2 свідчать, що трансформація ринку консалтингових послуг має комплексний характер. Традиційні напрями консалтингу поступово доповнюються новими видами професійної діяльності, пов'язаними з цифровою економікою, управлінням ризиками, міжнародною технічною допомогою та післявоєнною реконструкцією. Це свідчить про перехід від переважно консультаційної моделі до моделі довгострокового стратегічного партнерства між консультантом і клієнтом.

Розвиток консалтингового сектору залишається нерівномірним. Найбільша концентрація консалтингових компаній спостерігається у Києві та великих регіональних центрах, тоді як у багатьох областях доступ підприємств до професійних консультаційних послуг є обмеженим. Основними споживачами консалтингу залишаються великі підприємства, міжнародні компанії та представники середнього бізнесу. Проте в останні роки простежується поступове зростання зацікавленості з боку малого підприємництва, що пов'язано з розширенням державних і міжнародних програм підтримки, необхідністю цифрової трансформації та адаптацією до нових регуляторних вимог [9].

Сучасний попит на консалтингові послуги формується під впливом сукупності зовнішніх ризиків. Якщо раніше основними напрямками діяльності були фінансовий, податковий та управлінський консалтинг, то нині пріоритетними стають послуги, пов'язані з цифровою трансформацією, управлінням ризиками, міжнародними грантами, інвестиційним супроводом та виходом підприємств на зовнішні ринки [10]. Така трансформація відповідає світовим тенденціям розвитку консалтингової індустрії, де найбільше зростання демонструють цифровий консалтинг, кібербезпека та консалтинг із трансформації бізнесу.

Важливою особливістю сучасного етапу розвитку є зміна структури попиту на консалтингові послуги (рис. 1).

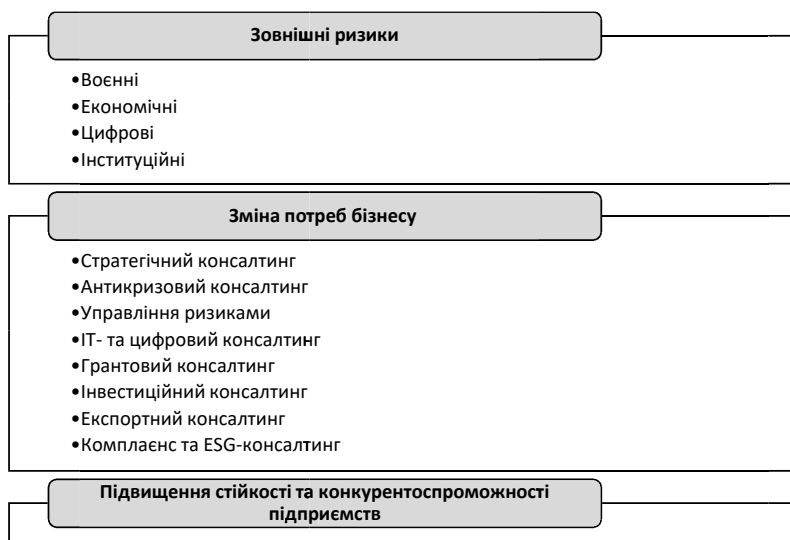

Рис. 1. Трансформація структури попиту на консалтингові послуги в Україні в умовах сучасних ризиків, авторська схема

Таким чином, сучасний ринок консалтингових послуг України характеризується високою адаптивністю до кризових умов, однак його подальший розвиток потребує формування комплексних стратегій, спрямованих на зміцнення інституційної спроможності, розвиток людського капіталу, впровадження цифрових технологій та інтеграцію до європейського ринку професійних послуг. Саме ці напрями повинні стати основою довгострокового стратегічного розвитку консалтингового сектору.

Динамічність сучасного бізнес-середовища, високий рівень невизначеності та прискорення цифрової трансформації економіки зумовлюють необхідність переходу від короткострокових антикризових заходів до довгострокових стратегій розвитку ринку консалтингових послуг [11]. За таких умов стратегічне управління повинно бути спрямоване не лише

на адаптацію до ризиків, а й на формування нових конкурентних переваг консалтингових компаній, розвиток інноваційних бізнес-моделей та підвищення якості професійних послуг.

Враховуючи результати проведеного дослідження, стратегічні напрями розвитку ринку консалтингових послуг України доцільно систематизувати за основними напрямками (табл. 3).

Таблиця 3. Стратегічні напрями розвитку ринку консалтингових послуг України в умовах ризиків, авторська розробка

Стратегічний напрям	Основні заходи	Очікувані результати
Цифрова трансформація консалтингу	Використання штучного інтелекту, автоматизація бізнес-процесів, розвиток онлайн-консалтингу	Підвищення продуктивності, розширення клієнтської бази
Розвиток людського капіталу	Підвищення кваліфікації консультантів, міжнародна сертифікація, розвиток цифрових компетентностей	Зростання якості консалтингових послуг
Інноваційний розвиток	Створення нових консалтингових продуктів, розвиток ESG-, FinTech-, GovTech- та AgriTech-консалтингу	Підвищення конкурентоспроможності консалтингових компаній
Європейська інтеграція	Гармонізація професійних стандартів, участь у міжнародних проєктах, партнерство з європейськими компаніями	Інтеграція до європейського ринку професійних послуг
Управління ризиками	Запровадження систем ризик-менеджменту, сценарного планування та безперервності бізнесу	Підвищення стійкості консалтингового сектору
Державна підтримка	Стимулювання розвитку МСП, грантові програми, розвиток цифрової інфраструктури	Зростання попиту на консалтингові послуги та розвиток ринку

Аналіз даних таблиці 3 свідчить, що довгостроковий розвиток ринку консалтингових послуг потребує поєднання ринкових механізмів із сучасними інструментами державної підтримки, розвитку людського капіталу та цифрової модернізації. Особливого значення набуває формування екосистеми консалтингових послуг, у якій консультанти, підприємства, заклади вищої освіти, професійні асоціації, органи державної влади та міжнародні партнери взаємодіють для створення інноваційних рішень і підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Формування ефективної стратегії розвитку ринку консалтингових послуг має ґрунтуватися на принципах адаптивності, інноваційності, цифрової трансформації, клієнтоорієнтованості, диверсифікації консалтингових продуктів та інтеграції до європейського ринку професійних послуг [12].

Комплексна реалізація цих принципів забезпечує підвищення стійкості консалтингового сектору до зовнішніх шоків, сприяє розвитку людського капіталу та створює передумови для довгострокового зростання.

Важливою умовою реалізації запропонованих стратегічних напрямів є активізація державної політики у сфері підтримки консалтингового бізнесу. Доцільним є розширення програм підтримки малого та середнього підприємництва із частковою компенсацією вартості консалтингових послуг, стимулювання цифрової трансформації підприємств, розвиток механізмів державно-приватного партнерства та підтримка експорту українських консалтингових послуг. Водночас самі консалтингові компанії мають приділяти більшу увагу диверсифікації послуг, використанню цифрових платформ, розвитку міжнародного співробітництва та впровадженню сучасних методів управління знаннями.

Отже, стратегічний розвиток ринку консалтингових послуг повинен базуватися на комплексному підході, що поєднує інноваційні технології, розвиток людського капіталу, ефективне управління ризиками, цифрову трансформацію та міжнародну інтеграцію. Реалізація запропонованих стратегій сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українського консалтингового сектору, розширенню спектра професійних послуг, зміцненню стійкості підприємств і створенню сприятливих умов для післявоєнного економічного розвитку України.

Висновки. Отже, у результаті проведеного дослідження встановлено, що ринок консалтингових послуг України є важливою складовою інфраструктури сучасної економіки, яка забезпечує підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання, розвиток інноваційних процесів, цифрову трансформацію бізнесу та формування його конкурентних переваг. В умовах воєнного стану, економічної нестабільності, цифровізації та європейської інтеграції консалтинговий сектор набуває особливого значення як інструмент адаптації підприємств до динамічних змін зовнішнього середовища.

У ході дослідження визначено, що сучасний розвиток ринку консалтингових послуг відбувається під впливом комплексу взаємопов'язаних ризиків, серед яких найбільш вагомими є воєнні, макроекономічні, інституційні, кадрові, технологічні та кібербезпекові. Їхній вплив обумовлює трансформацію структури попиту на консалтингові послуги, розширення спектра професійного консультування та появу нових напрямів діяльності, пов'язаних із цифровою трансформацією, управлінням ризиками, грантовим супроводом, інвестиційним консалтингом, комплаєнсом та післявоєнним відновленням економіки.

Обґрунтовано, що стратегічний розвиток ринку консалтингових послуг має базуватися на комплексному поєднанні цифрової модернізації, розвитку людського капіталу, впровадження інноваційних консалтингових продуктів, удосконалення системи управління ризиками та активізації міжнародного співробітництва. Важливою передумовою підвищення конкурентоспроможності консалтингового сектору є інтеграція до європейського ринку професійних послуг, гармонізація професійних стандартів, розвиток цифрових платформ та використання сучасних інформаційних технологій. Реалізація

запропонованих рекомендацій сприятиме підвищенню стійкості ринку консалтингових послуг, ефективності функціонування підприємств і прискоренню післявоєнного економічного відновлення України.

1. Кесарчук Г. С., Йолтуховська О. Ю., Сабов Н. М. Консалтинговий бізнес в Україні: особливості становлення, проблеми та перспективи розвитку. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2022. № 1(59). С. 112–117. DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2022.1\(59\).112-117](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2022.1(59).112-117).
2. Мазур Н. А., Ніколашин А. О. Ринок консалтингових послуг України та світу в умовах змін. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-15>.
3. Філюк Г. М., Притула І. І. Розвиток ринку консалтингових послуг в Україні в умовах сучасних викликів. Економічний аналіз. 2024. Т. 34. № 1. С. 115–125. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.115>.
4. Шкурат І. В., Маркін В. О. Актуальні питання державного стимулювання розвитку ринку консалтингових послуг в Україні у післявоєнному економічному відновленні. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2023. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.6.11>.
5. Міністерство економіки України. Діяльність малого і середнього підприємництва в Україні. URL: <https://me.gov.ua>
6. Кабінет Міністрів України. Національна економічна стратегія на період до 2030 року : постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-p>
7. Національний банк України. Інфляційний звіт. Київ : НБУ, 2025. URL: <https://bank.gov.ua>
8. Organisation for Economic Co-operation and Development. SME and Entrepreneurship Outlook 2023. Paris : OECD Publishing, 2023.
9. Державна служба статистики України. Статистична інформація. URL: <https://www.ukr-stat.gov.ua>
10. Organisation for Economic Co-operation and Development. Economic Outlook. Vol. 2025. Paris : OECD Publishing, 2025.
11. Yevtushenko N., Halimon T. Consulting in the Ukrainian Market of Services and Its Competitive Advantages. Baltic Journal of Economic Studies. 2021. Vol. 7. No. 4. P. 72–84.
12. Kubiniy N., et al. Digital transformation of consulting services in the conditions of economic uncertainty. Management. 2023. Vol. 37. No. 1. P. 56–67.

-
1. Kesarchuk, H. S., Yoltukhovska, O. Yu., & Sabov, N. M. (2022). Konsal'tynhovyi biznes v Ukraini: osoblyvosti stanovlennia, problemy ta perspektyvy rozvytku [Consulting business in Ukraine: Features of formation, problems and development prospects]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Ekonomika, (1(59)), 112–117. [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2022.1\(59\).112-117](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2022.1(59).112-117). [in Ukrainian]
 2. Mazur, N. A., & Nikolashyn, A. O. (2021). Rynok konsal'tynhovykh posluh Ukrainy ta svitu v umovakh zmin [The consulting services market of Ukraine and the world under conditions of change]. Ekonomika ta suspilstvo, (24). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-15>. [in Ukrainian]
 3. Fyliuk, H. M., & Prytula, I. I. (2024). Rozvytok rynku konsal'tynhovykh posluh v Ukraini v umovakh suchasnykh vyklykiv [Development of the consulting services market in Ukraine under contemporary challenges]. Ekonomichnyi analiz, 34(1), 115–125. <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.115>. [in Ukrainian]
 4. Shkurat, I. V., & Markin, V. O. (2023). Aktualni pytannia derzhavnoho stymuliuvannia rozvytku rynku konsal'tynhovykh posluh v Ukraini u pislivoiennomu ekonomichnomu vidnovlenni [Current issues of state stimulation of the consulting services market development in Ukraine during post-war economic recovery]. Dniprovskiy naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava. <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.6.11>. [in Ukrainian]
 5. Ministry of Economy of Ukraine. (2025). Development of small and medium-sized enterprises in Ukraine. <https://me.gov.ua>. [in Ukrainian]

6. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021). National Economic Strategy for the period until 2030 (Resolution No. 179 of March 3, 2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF>. [in Ukrainian]
7. National Bank of Ukraine. (2025). Inflation Report. <https://bank.gov.ua>. [in Ukrainian]
8. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). SME and Entrepreneurship Outlook 2023. OECD Publishing.
9. State Statistics Service of Ukraine. (2025). Statistical information. <https://www.ukrstat.gov.ua>. [in Ukrainian]
10. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2025). Economic Outlook (Vol. 2025). OECD Publishing.
11. Yevtushenko, N., & Halimon, T. (2021). Consulting in the Ukrainian Market of Services and Its Competitive Advantages. *Baltic Journal of Economic Studies*, 7(4), 72–84. [in Ukrainian]
12. Kubiniy, N., et al. (2023). Digital transformation of consulting services in the conditions of economic uncertainty. *Management*, 37(1), 56–67. [in Ukrainian]